Datatilsynet

Justis- og politidepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres ref.	Vår ref. (bes oppgitt ved svar)	
2005/04756	06/00811-2 /gs	30. juni 2006

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL ENDRING I MIDLERTIDIG LOV OM BEGRENSET INNSYN I OVERVÅKINGSPOLITIETS ARKIVER OG REGISTRE - INNSYNSLOVEN

Datatilsynet viser til Deres høringsbrev av 19.05.2006 om forslag til endring i innsynsloven.

1. Videre oppbevaring av overvåkningspolitiets registre?

Departementet foreslår en ny bestemmelse til innsynsloven om rett til å inngi supplerende opplysninger for personer som har fått innsyn i overvåkningspolitiets arkiver og registre etter innsynsloven. I realiteten representerer departementets høringsbrev stillingtagen til et langt viktigere spørsmål enn retten for den registrerte til å inngi supplerende opplysninger, nemlig om videre oppbevaring av overvåkningstjenestens materiale som bl.a var til gjenstand for gransking av Lund-kommisjonen.

Det er beklagelig at lovforslaget ikke gjenspeiler denne realitet, og Datatilsynet foreslår derfor at departementet utformer et nytt lovforslag som gjenspeiler sakens kjerne nemlig spørsmålet sletting/makulering versus videre oppbevaring.

Stortingets føringer for spørsmål om makulering/sletting på det tidspunkt innsynsloven ble vedtatt (sitert i høringsbrevet side 2 pkt 2.2) tok høyde for hensyn til de registrerte med sitt vedtak om å be …*Regjeringen fremme forslag som gir den som er gitt innsyn etter innsynsloven mulighet til å kreve makulering/sletting av uriktige eller ulovlig innhentede opplysninger."*

Med høringsbrevet foreslår departementet i realiteten det motsatt av hva Stortingets vedtak gikk ut på.

Departementet anfører bl.a. at kriteriene for makulering/sletting er blitt for vanskelige å tolke til at en bestemmelse om dette kunne iverksettes. Synspunktet er fremmet av Innsynsutvalget.

Postadresse:	Kontoradresse:	Telefon:	Telefaks:	Org.nr:	Hjemmeside:
Postboks 8177 Dep 0034 OSLO	Tollbugt 3	22 39 69 00	22 42 23 50	974 761 467	www.datatilsynet.no

Datatilsynet er enig i at en tolkning av hva som er riktige eller uriktige opplysninger fremstår som et umulig spørsmål å ta stilling til i de enkelte sakene. Dette bør imidlertid ikke tjene som argument for at sletting/makulering av opplysningene ikke skal skje. Krav til makulering bør ikke nødvendigvis knytte seg hva som er ”uriktige” opplysninger Spørsmålet om sletting/makulering bør derfor drøftes utifra andre kriterier. En innfallsvinkel kan være å vurdere hvilke opplysninger PST har bruk for i sin virksomhet i dag. Ettersom det dreier seg om materiale det er gitt innsyn i, er sannsynligheten svært liten for at materialet er relevant for PST i dag.

Datatilsynet mener at en videre oppbevaring av materialet må baseres på den enkelte overvåkede persons samtykke. Tilsynet har forståelse for de forskningsmessige interessene som knytter seg til materialet, men mener likevel at det er sterke grunner som taler for oppbevaring kun etter aktivt informert samtykke fra den opplysningene gjelder. Tilsynet mener at dette er den beste måten å håndtere en meget kritisert epoke i det norske overvåkningspolitiets historie og samtidig imøtekomme Stortingets vedtak. En videre oppbevaring vil kunne oppfattes som en fortsatt krenkelse av den overvåkedes personvern.

Et tredje alternativ, kan være å overføre anonymiserte opplysninger til Riksarkivet. På den måten vil forskningsinteressene til en viss grad imøtekommes samtidig som opplysninger om navngitte enkeltpersoner ikke risikerer eksponeres videre uten samtykke.

Datatilsynet tar til orde for at ovennevnte problemstillinger drøftes og får sin politiske avklaring før en eventuell bestemmelse om rett til å inngi supplerende opplysninger vedtas.

2. Spørsmål om rett til å inngi supplerende opplysninger

Datatilsynet har ingen prinsipielle innvendinger mot at en person som er innrømmet innsyn i opplysninger om seg selv i overvåkningspolitiets arkiver også innrømmes en rett til å inngi supplerende opplysninger. Det vises imidlertid til det som er uttrykt ovenfor. Datatilsynet vil likevel anføre enkelte betenkeligheter med å innføre ordningen slik den er foreslått i forslag til ny § 3a.

For det første kan det for mange oppfattes som en plikt til å inngi supplerende opplysninger selv om man kanskje primært ønsker å legge overvåkningshistorien bak seg. Plikten kan være forankret i en følelse av at det som blir stående uimotsagt vil ha en større ”sannhetsverdi” enn om man tar til motmæle.

For det annet anser Datatilsynet en absolutt frist på to måneder for å komme med innsigelser som altfor kort. Enkelte personer har mottatt svært omfangsrike dokumentbunker fra Innsynsutvalget, og det vil kunne ta tid å gå igjennom materialet dersom man ønsker å supplere dette. Det bør også tas hensyn til at det i dag er mange eldre blant "målgruppen" for lovforslaget.

Med hilsen

Georg Apenes
direktør

Guro Slettemark
seniorrådgiver